

AV. KARDELEN YILMAZ

HUZUREVLERİ VE YAŞLI BAKIM VE REHABİLİTASYON MERKEZLERİ HAKKINDA BİLGİ NOTU

***17 MAYIS VE KAOS GL DERNEĞİ TARAFINDAN HUKUKİ
DESTEK PROGRAMI KAPSAMINDA HAZIRLANMIŞTIR.**

Amaç

Bu bilgi notu Huzurevlerine başvuru, kabul şartları ve diğer yaşlı bakım yerleri hakkında bilgi vermek amacıyla hazırlanmıştır.

Yararlanıcı

Bu bilgi notu, Huzurevleri ve diğer yaşlı bakım yerleri hakkında bilgi almak isteyenler için hazırlanmıştır.

İçindekiler

<i>Huzurevi Nedir?</i>	<i>2</i>
<i>Huzurevlerine nasıl başvurulur?</i>	<i>2</i>
<i>Huzurevlerine kabul edilmenin şartları nelerdir?</i>	<i>3</i>
<i>Yaşlı bakım ve rehabilitasyon hizmeti nedir?</i>	<i>4</i>
<i>Huzurevlerinde izin nasıl düzenlenmiştir?</i>	<i>4</i>
<i>Huzurevlerinde ücret nasıl düzenlenmiştir?</i>	<i>5</i>
<i>Evde bakım hizmeti sağlanabiliyor mu?</i>	<i>6</i>
<i>Önemli Bilgiler</i>	<i>6</i>
<i>Kaynaklar</i>	<i>7</i>

Huzurevi nedir?

Huzurevi, 60 yaş ve üzeri kişileri huzurlu bir ortamda korumak ve bakmak, sosyal ve psikolojik ihtiyaçlarını karşılamak için kurulmuş olan sosyal hizmet kurumlarıdır. Bakımevleri ise bakıma ihtiyacı olan kişilerin barındıkları yerlerdir. Sağlık hizmeti gibi hizmetler bakımevlerinde sürekli olarak sağlanabilmektedir. Huzurevi ve bakımevi bir arada olabilir. İki tesis arasındaki temel fark sağlık ihtiyaçlarına göre verilen hizmetin değişmesidir.

Huzurevi ile bakım hizmetlerinin verildiği yerler Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleridir.

Huzurevlerine nasıl başvurulur?

Huzurevlerine kabul için yaşanılan yerdeki huzurevine ya da ilçedeki Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi Müdürlüğüne bir dilekçe ile başvuruda bulunulabilir. Bunun dışında İlçe Sosyal Hizmetler Şube Müdürlüğü, İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü veya Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğüne dilekçe ile başvuru yapılabilmektedir.

Ayrıca ALO 183 hattı aranarak da başvuru yapılabilmektedir. Böylelikle evden tek başına çıkamayacak durumda olanlar evinden alınabilmektedir.

Herhangi bir acil durumun olması halinde, bu durumu fark eden muhtarlar, kolluk kuvvetleri, belediye başkanlıkları, diğer kamu kurum ve kuruluşları ile vatandaşlar tarafından il müdürlüklerine bildirim yapılarak da huzurevine kabul süreci başlatılmaktadır.

Huzurevlerine kabul edilmenin şartları nelerdir?

Huzurevlerine kabul için aranan nitelikler ilgili mevzuatta* yer almaktadır.

Bunlar:

- 60 ve üzeri yaşlarda olmak,
- Kendi gereksinimlerini karşılamasını engelleyici bir rahatsızlığı bulunmamak ve yeme, içme, banyo, tuvalet ve bunun gibi günlük yaşam etkinliklerini bağımsız olarak yapabilecek durumda olmak,
- Ruh sağlığı yerinde olmak,
- Bulaşıcı hastalığı olmamak,
- Uyuşturucu madde ya da alkol bağımlısı olmamak,
- Sosyal ve/veya ekonomik yoksunluk içinde bulunduğu sosyal inceleme raporu ile saptanmış olmak.

Kabul şartları ile kabul için gerekli evraklar da düzenlenmiştir. Bu evraklar arasında sağlık raporu da istenmektedir. Bu sağlık raporunun karar kısmında "huzurevinde kalmasında sakınca yoktur" ibaresi aranmaktadır.

Kabul şartları içerisinde yer alan "bulaşıcı hastalığı olmamak" şartı, ayrımcılıkla karşı karşıya kalma riski doğurmaktadır. Örneğin devlet hizmeti olarak sunulan Darülaceze Bakımevi'nde kalma koşulları arasında bulaşıcı hastalığa sahip olmama açıkça belirtilen bir şart olup kabul için gerekli olan evrakların arasında "bulaşıcı hastalığa ilişkin tahliller (HbsAg, Anti HCV, HIV, VDRL)" sayılmıştır.

Yaşlı bakım ve rehabilitasyon hizmeti nedir?

Huzurevlerine kabul şartları içerisinde kendi gereksinimlerini karşılayabilme aranır. Kişinin bunu engelleyecek bir rahatsızlığın olmaması ve yeme, içme, banyo, tuvalet gibi temel, günlük ihtiyaçlarını kendi kendine yapabiliyor olması gerekmektedir. Bu ihtiyaçların tek başına yapılamaması halinde genellikle huzurevleri ile yaşlı bakım ve rehabilitasyon hizmeti bulunmaktadır.

Bakım ve rehabilitasyon hizmetinin tanımı ilgili yönetmelikte* şu şekilde yapılmıştır: Huzurevinde iken, zaman içerisinde bedensel ve zihinsel yeteneklerini değişik derecelerde yitirerek rehabilitasyona, sürekli ve özel bakıma gereksinim duyar hale gelenlere ve evlerinde iken bu duruma gelip, aile yanında bakımı güçleşenlere, her huzurevi bünyesinde tesis edilmesi zorunlu olan özel bakım bölümlerinde ve Sürekli Bakım ve Rehabilitasyon Merkezlerinde hizmet verilir.

Bakım ve rehabilitasyon hizmetinden yararlanmanın şartları ise huzurevi kabul şartları ile benzer olup ayrıca aranan şart 'yatağa bağımlı, felçli, bedensel, görme ve işitme özür, demanslı yaşlılar' şartıdır. Bunun dışında bulaşıcı hastalığının olmaması, alkol ve madde bağımlılığının olmaması, 60 yaş üzeri olmak ve ruh sağlığı yerinde olma şartı aynı şekilde aranmaktadır.

Huzurevlerinde izin nasıl düzenlenmiştir?

Huzurevinde kalanlar için, huzurevi dışına çıkmaya dair bazı sınırlamalar mevcuttur. Bu sebeple izin durumları düzenlenmiştir. Bu sınırlamalara uyulmaması halinde huzurevinde kalabilme durumu ortadan kalkabilmektedir.

Düzenlemelere göre, kuruluş dışına gezmek ve alışveriş gibi aktiviteler için çıkılması, sosyal servis sorumlularını haberdar etmek koşulu ile serbesttir. Bir yılda toplam üç aydan fazla olmamak üzere izin verilebilir ancak bu bir yıl içerisindeki izinler için, bir ay boyunca izin alma şartı yani iznin sürekli olması aranır. Üç aylık toplam gün sayısı bir aydan daha az bölerek kullanılamaz.

Eğer ücretli kalınırsa, izinli olunan sürelerde de aylık bakım ücreti ödenmelidir. Eğer verilen izin süresi aşılar ve huzurevine dönülmezse, geçerli bir mazereti olmadığı saptanırsa ücret ödenmiş bile olsa kuruluştaki kalma hakkı kaybedilebilir. Ancak kuruluşla ilişik kesilse bile sonradan geçerli mazeret bildirilirse tekrar kuruluşa kabul edilir. Bu durumda geçerli mazeretin belgelenmesi önemlidir.

Huzurevlerinde ücret nasıl düzenlenmiştir?

Huzurevinde kalan yaşlılardan aylık bakım ücreti adı altında bir ücret alınmaktadır. Bu ücret oda, yatak, yemek ve bakım giderlerini kapsamaktadır.

Ücret alınıp alınmayacağına dair bazı düzenlemeler öngörülmüştür. Öncelikle sosyal inceleme raporu düzenlenir ve bu rapora göre ücretli ya da ücretsiz olacağı belirlenir. Emekli, dul ve yetim aylığı dahil bir geliri olmayan, adına kayıtlı taşınmazı olmayanlar ve kanuna göre bakımını üstlenecek kimsesi olmayanlar ücretsiz kabul edilir. Kanuna göre kişinin bakımını üstlenmekle yükümlü yakını olsa bile bu kimselerin ekonomik durumu, bir başkasının bakımını sağlamak için yeterli değilse, bu kişiler de ücretsiz olarak kabul edilir. Adına kayıtlı taşınmazı olanlar da ücretsiz kabul edilebilir ancak sağladığı gelirle yaşamın sürdürülemediği saptanıp yoksulluk belgesi alınması gerekir.

Yoksulluk belgesinin il sosyal hizmetler müdürlüğü tarafından düzenlenmesi öngörülmüştür. Önce sosyal çalışmacı tarafından sosyal inceleme yapılır. Sosyal inceleme sonucunda kişinin ekonomik yoksunluğu saptanırsa, il müdürlüğünce kişinin adına kayıtlı menkul ve gayrimenkul olup olmadığı araştırılıp yoksulluk belgesi düzenlenir.

Huzurevinde ücretsiz kalanlara, hiçbir yerde geliri olmadığı için aylık harçlık da verilebilmektedir. ** Ancak aylık harçlık verilmesi için 65 yaşını doldurmuş olmak gerekir.

Evde bakım hizmeti sağlanabiliyor mu?

Huzurevleri dışında evde bakım hizmet birimleri de mevcuttur. Huzurevinde kalmak istemeyip, günlük yaşamsal faaliyetleri için desteğe ihtiyacı olan yaşlılar için sosyal, psikolojik ve fiziksel destek hizmeti sunulur.

Ayrıca gündüzlü bakım hizmeti vardır. Bu da yalnız yaşayan ya da başkalarıyla birlikte yaşayanların yaşam ortamlarını iyileştirmek, boş zamanlarını değerlendirmek, sosyal, psikolojik ve sağlık ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlamak gibi günlük yaşam faaliyetlerine destek hizmetleri vermektedir. Bu hizmet evde bakım hizmetinden farklıdır. Hizmet verilen saatlerde merkeze gitmek gerekir.

Önemli bilgiler

- Yaşlılar için bakım hizmetlerinden ve huzurevi hizmetinden yararlanmak için 60 yaş sınırı vardır.
- Yaşlılar için sunulan harçlık, aylık ödeme gibi ekonomik destek imkanlarından yararlanabilmek için 65 yaş sınırı vardır.
- Gündüzlü bakım hizmetleri özellikle demans, alzheimer gibi hastalığı olan kişilerin gün içerisinde güvenli bir şekilde zamanlarını geçirebilmesi için de uygun yerlerdir.
- LGBTİ+ yaşlılar için bu hizmetlerden yararlanmak yönünde herhangi bir pozitif ayrımcı düzenleme veya cinsel yönelim/cinsiyet kimliği/cinsiyet karakteristiği temelli ayrımcılığı önlemeye dönük düzenleme yapılmamıştır. Başvuru süreçlerinde veya hizmete kabulden sonra herhangi bir ayrımcılığa maruz kalınması halinde hizmetlere erişimin engellendiğini söylemek mümkündür. Hizmete erişimin engellendiği ya da ayrımcı muameleye maruz kalınması halinde başvurulabilecek mekanizmalar hakkındaki bilgi notlarımızdan yararlanabilirsiniz.

Kaynaklar:

- * Huzurevleri ile Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi Yönetmeliği,
- Yaşlı Hizmet Merkezlerinde Sunulacak Gündüzlü Bakım ile Evde Bakım Hizmetleri Hakkında Yönetmelik.
- **2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun
- 17 Mayıs Derneği
Yaşlı LGBTİ+'lar: Dünyada ve Türkiye'de Durum
<https://www.17mayis.org/images/publish/pdf/yasli-lgbti-lar-dunyada-ve-turkiye-de-durum-15-02-2021.pdf>
Yaşlı LGBTİ+'ların Hakları ve Sorunları ile Dünyadan Örnekler
<https://www.17mayis.org/images/publish/pdf/yasli-lgbti-larin-haklari-ve-sorunlari-ile-dunyadan-ornekler-15-02-2021.pdf>